

The Byelorussian Times

ЧАС

Двумоўны беларускі часопіс у З.Ш.А.

No.58, Vol.12, USPS 345—170

January 1987

9—06 Parsons Blvd., Flushing, N.Y. 11357

Price \$1.35

AMONG DOCUMENTS FROM BYELORUSSIAN HISTORY:

A PROTEST BY THE COUNCIL OF MINISTERS OF THE BYELORUSSIAN NATIONAL REPUBLIC TO THE PEACE CONFERENCE IN PARIS

*Regarding the establishment of Polish civil government in the occupied parts of Byelorussia and preparations by the Poles for a staged referendum.**

Under the pretext of fighting Bolsheviks, the Polish army is gradually seizing territories of the Byelorussian National Republic.

First, according to an agreement with the German authorities, Poland occupied the District of Hrodno (Grodno) and then seized the old Byelorussian capital of Vilna.

Taking advantage of the German refusal to allow timely formation of the Byelorussian army, the Poles, refusing to enter into any relations whatsoever with the local Byelorussian authorities of the Byelorussian National Republic and with the aid of bayonets, are installing Polish civil government in the occupied Byelorussian territories. They have announced that Polish authorities will be supervising elections of deputies who will then express the will of the people.

Clearly, under the pressure of the Polish militia, there can be no question or even a discussion of the expression of a free will by the Byelorussian people. This is clearly evident from a whole series of arrests of those Byelorussian activists who are known to have expressed their opposition to the Polish occupation.

We note, that the Byelorussian Nation has already expressed its will at the All-Byelorussian Congress in Miensk in December 1917 and has proclaimed a Byelorussian National Republic in its ethnographical boundaries and has elected a government with a legislature in the form of the Rada of the Republic and an executive in the form of a Council of Ministers.

The Byelorussian Government turns to the Peace Conference with a most grave protest against the seizure by the Poles of the civil government in the Byelorussian territories occupied by them and against the preparations by the Polish occupants for an alleged "expression of will" of the terrorized population in a most unacceptable manner. The Byelorussian Government declares that peace is possible in the East (Eastern Europe) only under conditions of an immediate recognition of all newly founded National Governments within their just and ethnographical boundaries. The seizure by the Poles of this or another part of Byelorussia, even if seizure is "justified" by an agreement wrenched out of the population by bayonets and intrigues, will leave a wound which will never heal and will be the cause of the most bitter national struggle which will create in Eastern Europe another Balkans.

The Byelorussian Government places the entire responsibility for the

consequences of these provocative Polish actions directly on the Polish Government.

*Chairman of the
Council of Ministers and
Foreign Minister of the
Byelorussian National Republic,
(signed) A. Luckievich*

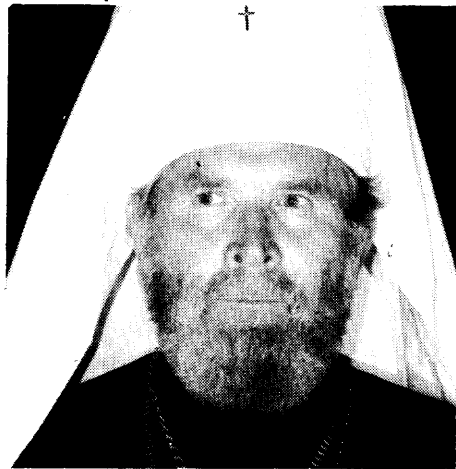
May 8, 1919

**) From: "Byelorussians and the Poles",
K. Ezavittau, Kowno, 1919.*

PRIMATE OF BAOC VISITS AUSTRALIA

ON December 15, 1986, Metropolitan Iziaslav, Primate of the Byelorussian Autocephalous Orthodox Church (BAOC), left New York for a month-long official visit to the BAOC parishes in Australia. This was the Metropolitan's second visit to that continent in five years and his first as primate.

Metropolitan Iziaslav visited the BAOC parishes in Melbourne and

**METROPOLITAN IZIASLAV
PRIMATE OF THE BAOC**

Adelaide, the two major Byelorussian communities in Australia. Included in the Metropolitan's agenda, was the ordination of a new priest to replace the late Rev. Sitnik from the Adelaide parish of St. Peter and Paul.

On December 21, 1986, Mr. Michael Burnos from Adelaide, was ordained a deacon at the Church of Martyrs of Vilna in Melbourne and later, on January 4, 1987, in the Church of St. Peter and Paul in Adelaide, he was ordained a priest by Metropolitan Iziaslav with the assistance of Rev. A. Kula-kouski, pastor of the Melbourne parish, and two Ukrainian and a Serbian priests.

On January 7, 1987, Metropolitan Iziaslav was the chief celebrant at the Orthodox Christmas services at

Why we need HELSINKI II

THE "CLUB OF 35" SHOWS NO RESPECT WHATSOEVER FOR THE RIGHTS OF NATIONS ENSLAVED BY MOSCOW, AMONG THEM BYELORUSSIA AND UKRAINE WHICH ARE MEMBERS OF THE UNITED NATIONS

THE Helsinki Final Act, the result of the Conference on Security and Cooperation in Europe (CSCE) was signed on August 1, 1975 by 35 states including the United States, Canada and the Soviet Union.

The Helsinki Final Act, despite its limited success in establishing some standards on human rights on an individual basis, has failed miserably when applied to the rights of nations enslaved by Moscow. The Helsinki Agreement has not restrained Soviet Russia's imperial expansion which, after signing the Agreement, invaded Afghanistan and has not released a single captive nation from its grip.

Last November a third CSCE Follow-up Meeting was convened in Vienna, but like its predecessors in Belgrade (1977-78) and in Madrid (1980-83), the conference has shown no respect

whatsoever for the national rights of enslaved nations.

Byelorussia and Ukraine, the founding members of the United Nations, were not only excluded from the list of the 35 signatories of the Final Act in 1975, but also were not permitted to participate in any of the CSCE Follow-up Meetings despite protests.

The loudest protest came from the Ukrainian National Government in exile which, primarily on behalf of itself, but also on behalf of Byelorussia since both are members of the United Nations, demanded that they be allowed to participate in the CSCE Follow-up Meeting in Vienna. On November 5, 1986, at a press conference held in the Canadian Embassy in Vienna, a Ukrainian representative asked John Clark, Prime Minister of Canada, for Canada to intercede with members of the Vienna Meeting on behalf of both the Ukraine and Byelorussia and to formally raise the question of their participation at the conference. Mr. Clark declined to do so on the ground that the main Canadian effort at the conference is in the area of human rights in the USSR as a whole. Ukrainians also asked Kurt Waldheim, President of Austria, to allow the Ukrainian Government in exile to be seated at the Vienna conference as the only legitimate Ukrainian government. Waldheim evaded the issue by referring the matter to the Austrian Foreign Ministry. A protest was then filed with the Austrian government.

It is only right and proper for Byelorussians and Ukrainians to protest in any possible manner their nations' sorry treatment by the so-called "club of 35". The failures of today should not discourage us in the future. A time will come when there will be "Helsinki II" which will no longer exclude nor discriminate against Byelorussia, Ukraine or any other nation presently held captive by Moscow.

Плачущая Ікона Багародзіцы ў Чыкагскай Царкве

ЧЫКАГО

22 сьнежня 1986

У апошнія два тыдні малавядомая чыкагская Албанская Праваслаўная Царква Сьв. Мікалая сталася месцам шматлікага паломніцтва. Больш за пяць тысяч чалавек штодзённа наведваюць царкву, сталымі паравіанамі якое яшчэ нядаўна былі 250 праваслаўных сем'яў.

Шостага сьнежня сьвятар царквы а. Філіп Куфос зьвярнуў увагу на тое, што на вачах Багародзіцы, намаляванае іконы 23 гады назад мангатам мастаком Канстантынам Юсісам, паявілася цеча, яўна напамінаючая сьлёзы.

Грэцкі праваслаўны архідыяканат Паўночнае й Паўднёвае Амэрыкі накіраваў у Чыкага спецыяльную камісію, якая аўтарытэтна

сьцьвердзіла ўзьнікненьне цуду й паказала ў апублікаванай заяве, што „аб ніякай містыфікацыі ня можа быць і гутаркі”.

„Плачущая ікона бачна пакзвае, што нават у наш час, адзначаным бурным разьвіцьцём навукі, тэхнікі й дюдзкіх ведаў, застаецца месца для цуду й веры”, гаворыцца ў заяве.

Ікона памерам тры на пяць футуў напісана на палатне й устаўлена ў звычайнай дзеравяннай раме. Айцец Куфос заявіў, што калі жаданы можа пераканацца ў існасьці цуду. Праваслаўны архідыяканат заявіў аб зьяўленьні вільгаці на іконе Калядным пасланьнем Дзевы Марыі з заклікам адмовіцца ад матэрыялізму ў карысьць духоўнага (працяг на 4-й бачыны)

ВІЗЫТА МІТРАПАЛІТА ІЗЯСЛАВА Ў АЎСТРАЛІІ

На
Архірэіскіх
Багаслужбах
Было Шмат
Народу й
Многія
Пачуцьцёва
Адчувалі
Важнасьць
Тых
Падзеяў

На просьбу Настаяцеля й Парафіяльнай Рады Беларускае Аўтакефальнае Праваслаўнае Царквы ў Мэльбурне, Аўстраліі, на просьбу парафіі БАПЦ ў Адэляйдзе на выкананьне чыну рукапалажэньня новага сьвятара на мейсца адыйшоўшага ў вечнасьць а. Аўгена Сітніка ды й на адкрыцьцё *Сустрэчы Беларусаў Аўстраліі* ў Мэльбурне, Яго Высокапэасьвяшчэнства Уладыка Мітрапаліт Ізяслаў, Першагерах БАПЦ, 15-га сьнежня, 1986 году, выехаў на візыту да Аўстраліі.

У МЭЛЬБУРНЕ Спатканьне на лётнішчы

17-га сьнежня 1986 году, на лётнішчы ў Мэльбурне, Аўстраліі, прыбыўшага Уладыку Мітрапаліта спаткала дэлегацыя меснай парафіі БАПЦ сьв. Віленскіх Мучнікаў Антона, Яна й Эўстафа на чале з Настаяцелем протапрасьвіцерам а. Аляксандрам Кулакоўскім і Матушкай Раісай. У знак пашаны Уладыку быў уручаны прыгожы букет жывых кветак.

ва частавала ўсіх багатым абедам у царкоўнай залі запоўненай парафіянамі й гасьцямі.

У АДЭЛЯЙДЗЕ

Візыта Уладыкі Мітрапаліта ў Адэляйдзе пачалася 23-га сьнежня, 1986 г., і трывала два тыдні. У нядзелю 28-га сьнежня, у перапоўненай царкве сьв. Апосталаў Пятра й Паўла, Уладыка служыў сьв. Літургію разам з дыяканам а. Міхаілам Бурносам.

Дыякан а. Міхаіл рукапаложаны ў сьвятарскі сан

4-га студзеня 1987 году ў тым-жа Храме, у часе Архірэіскай сьв. Літургіі выкананай у саслужэньні з протапрасьвіцерам а. Аляксандрам Кулакоўскім, дыяканам а. Міхаілам і прысутнымі сьвятарамі: прат. а. Аляксандрам Зелінскім з Украінскае Праваслаўнае Царквы й прат. а. Дабралюбом Петковічам з Вольнае Сэрбскае Царквы, Мітрапаліт і Першагерах БАПЦ Ізяслаў рукапалажыў дыяка-

мэльбурне. 1-га студзеня, дзень Нараджэньня Хрыстовага, пачаўся Архірэіскай сьв. Літургіяй пры поў-

най царкве парафіянаў і гасьцей, што прыехалі на *Сустрэчу Беларусаў Аўстраліі*. Пасьля Багаслужбы, Сястрыцтва прыгатавала абед у парафіяльнай залі на якім раздаліся падарункі некаторым заслужаным парафіянам.

На Сустрэчы Беларусаў Аўстраліі

На 3-ю гадзіну тога-ж дня Уладыка Мітрапаліт быў запрошаны прывітаць і паблагаславіць *Сустрэчу Беларусаў Аўстраліі*, што й было зроблена, гэтым адчыняючы *Сустрэчу*. Уладыка Ізяслаў быў прысутны на афіцыйнай частцы *Сустрэчы*, якая складалася з прывітаньняў і прамоваў ды й на пачастунку, а пазьней меў прыемнасьць слухаць беларускія Калядкі прыгожа выкананыя хорам *Каліна* з Мэльбурну.

На другі дзень *Сустрэчы* адбыўся канэрт з удзелам хору *Каліна* й моладзі з парафіі БАПЦ ў Адэляйдзе. Абедзьве групы выступалі з народнымі песнямі й танцамі. Тут, пры парафіях БАПЦ, захавалася беларуская моладзь якая цікавіцца сваёй роднай культурай. У беларускім асяродку ў Сьіднэі, дзе няма парафіі БАПЦ, няма й культурнае дзейнасьці й прадстаўнікі із Сьіднэю нічога мастацкага не паказалі на *Сустрэчы*.

16-га студзеня 1987 году, Уладыка Мітрапаліт Ізяслаў вярнуўся дадому ў Амэрыку пасьля вельмі ўдалай візыты да нашых суродзічаў у Аўстраліі. Калі ў часе першай візыты Уладыкі Ізяслава да Аўстраліі ў 1981-м годзе часамі былі публічныя гутаркі ці дыскусіі аб нашых раскольніках у Амэрыцы, гэтым разам іх ня было.

ЗДЫМКІ. **ВЕРХНІ:** 21-га сьнежня 1986 году, Уладыка Мітрапаліт Ізяслаў і а. Аляксандар Кулакоўскі ў часе Багаслужбы ў парафіі сьв. Віленскіх Мучнікаў у Мэльбурне; **СЯРЭДНІ:** а. А. Кулакоўскі спатыкае Першагераха БАПЦ пры ўваходзе да Храму ў Мэльбурне, 21-га сьнежня 1986 г.; **НІЖНІ:** Сустрэча Уладыкі, Мітрапаліта на лётнішчы ў Мэльбурне 17-га сьнежня 1986 году.

Сьвяточныя Вітаньні з Англіі ў Часе Візыты Першагераха БАПЦ ў Аўстраліі

Дастойнаму Протапрасьвіцэру
а. Аляксандру Кулакоўскаму
Настаяцелю БАПЦ
ў Мэльбурне, Аўстралія.

Брадфард, сьнежань 1986 год

Вельміпаважаны а. Аляксандар,
дарагія Суродзічы, Венікі БАПЦ у Аўстраліі!

Ветліва просім Вас, прымеце нашыя найшчырэшыя прывітаньні і сардэчныя пажаданьні правесці весела Сьвятыя Каляды й шчасліва сустрэць Новы 1987 Год!

З нагоды Вашае Царкоўнае Ўрачыстасьці мы лучымся з Вамі духова, ды просім у супольных малітвах аб помач, каб Сын Божы Ісус Хрыстос, Збавіцель Сьвету, прыняў апеку над шматпакутным Беларускай Народам і, каб памог зрабіць вольнай і шчаслівай Бацькаўшчыну БЕЛАРУСЬ!

Супольна адклікаемся да Архіпастырскага Благаславеньня Яго Высокапэасьвяшчэнства, Высокапэасьвяшчэньнейшага Мітрапаліта ІЗЯСЛАВА, Першагераха Сьв. Беларускай Аўтакефальнай Праваслаўнай Царквы. Уладыка Благаславі!

Усе просім: няхай Усемагутны паманае і бароніць Вас цяпер і заўсёды!

З сьвяточнымі прывітаньнямі для ўсіх Вас,
Духавенства, Вернікі й Сябры Рады БАПЦ ў Вяліка-Брытаніі

Рукапалажэньне Міхаіла Бурноса ў сан дыякана

У нядзелю 21-га сьнежня, 1986 году, у парафіі сьв. Віленскіх Мучнікаў у Мэльбурне, у часе сьв. Літургіі, Уладыка Мітрапаліт выканаў чын рукапалажэньня на дыякана Міхаіла Бурноса, былога дырыгэнта хору ў парафіі сьв. Апосталаў Пятра й Паўла ў Адэляйдзе. Царква была перапоўнена вернікамі й вельмі прыгожа сьпяваў царкоўны хор.

Пасьля сьв. Літургіі быў адслужаны Малобен удзячнасьці з удзелам духавенства ў складзе Мітрапаліта Ізяслава, протапрасьвіцера а. Аляксандра Калакоўскага, а. Уладзімера Салыгі (УАПЦ) й новага дыякана Міхаіла Бурноса. Таксама былі прысутныя сьвятары: Дзімітры Гайна — румынскі; Ефтым Бетынскі — македонскі; і Іскандар Афрам — сырыйскі.

Пасьля Багаслужбаў, Сястрыцтва-

на а. Міхаіла Бурноса ў саын сьвятарскі прызначаючы яго Настаяцелем парафіі сьв. Апосталаў Пятра й Паўла ў Адэляйдзе, Паўдзённай Аўстраліі. На пазьнейшым Малёбне ўдзячнасьці бралі ўдзел усе прысутныя сьвятары. Было шмат парафіянаў і гасьцей і адчувалася важнасьць той падзеі.

Як відаць з вышэй паданых нацыянальнасьцяў сьвятароў у Адэляйдзе як раней і ў Мэльбурне, міжнароднае прызнаньне БАПЦ сярод іншых Цэркваў у Аўстраліі й супрацоўніцтва зь імі, стаяць на добрай дарозе.

ІЗНОЎ У МЭЛЬБУРНЕ Калядныя Багаслужбы

6-га студзеня 1987 году, Уладыка Мітрапаліт вярнуўся ў Мэльбурн на Калядныя Службы якія служыў разам з а. Аляксандрам Кулакоўскім у парафіі сьв. Віленскіх Мучнікаў у

АД РЭДАКЦЫІ

Ведаючы, што набор беларускага тэксту заўсёды быў і сёньня застаецца праблемай для многіх Беларусаў, што хацелі-б нешта апублікаваць, „БЕЛАРУСКІ ЧАС“ цяпер можа прымаць заказы на набор кампутарам, фатаграфічным спосабам. Якасьць набору будзе прыблізна такая як у нашай газэце або ў апошнім часе ў „Голасе Царквы“. Пра дэталі зьвяртацца да рэдакцыі.

ДОБРЫЯ ВЕСТКІ з Аўстраліі

НА Аўстралійскім кантынэнце пасялілася ня мала Беларусаў. Большасць з іх знаходзіцца ў гарадох: Сіднэі, Мэльбурне, Адэляйда і Пэрт.

У Мэльбурне амаль ад пачатку стварылася парафія БАПЦ якая стала цэнтрам беларускага рэлігійнага і грамадзкага жыцця ў тым горадзе. 22-га лістапада, 1986 г. споўнілася 5 гадоў ад часу высвячэння зусім перабудованага будынку іхнае Царквы. Каб належна адсвяткаваць Пяцігодзьдзе Высвятчэння Царквы, протапрасвіцера а. Аляксандар Кулакоўскі, Настаяцель парафіі сьв. Віленскіх Мучнікаў Антона, Яна і Эўстафа ў Мэльбурне, з некаторымі парафіянамі, ўлажыў многа працы над будовай новага вельмі прыгожага іконастасу. Усе працы пры Царкве былі закончаныя да святкавання гэтае гадавіны 21-га сьнежня, 1986 году. На святкаваньне быў запрошаны Мітрапаліт і Першагерах БАПЦ Ізяслаў.

НА ПАЦІГОДЗЬДЗІ ВЫСВЯЧЭННЯ ХРАМУ ў МЭЛЬБУРНЕ

Святкаваньне пачалося ўрачыстай Архірэіскай Літургіяй на якой адбылося рукапалажэнне дырыгэнта хору з парафіі БАПЦ ў Адэляйдзе, Міхаіла Бурноса ў сан дыяканскі. Настаяцель а. Аляксандар запрасіў іншых праваслаўных святароў на гэтае святкаваньне і таму на Малебне ўдзячнасці бралі ўдзел, апроча Настаяцеля і дыякана Міхаіла Бурноса, а. Уладзімір Салыга з УАПЦ ды былі прысутнымі праваслаўныя святары: Дзімітры Гайна — румынскі, Ефтым Бетынскі — македонскі і Іскандар

Юбілейны значок выданы на пяцігодзьдзе высвятчэння храму ў Мельбурне. На значку паказана дата заснавання прыходу ў 1958 годзе

Афрам — сырыйскі. Прыгожа пняў хор парафіі сьв. Віленскіх Мучнікаў пад кіраўніцтвам дырыгэнта Мікалая Ўсьцінава. Святкаваньне прадаўжалася ў парафіяльнай залі дзе Сястрыцтва, пад кіраўніцтвам старшыні яго Сп-ні Аляксандры Цугмайстар, частавала ўсіх смачным абедам. У запоўненай залі, пры сталах перапоўненых ежай і напіткамі, прысутным жывіліся таксама ежай духоўнай. У прамовах заклікалася ўсіх быць больш актыўнымі і стараннымі пры Царкве, кожнаму старацца служыць Богу як шчырай малітвай так і добрымі ўчынкамі і сваёй безітэрасоўнай працай пры Царкве, бо Богу лягчэй дагадзіць чым людзям. Бог даруе людзям іх грахі, калі яны звяртаюцца да Яго з камяннем, але людзі часам на працягу ўсяго свайго жыцця ні разу іншаму не даруюць. У ўрачыстай, сяброўскай атмасфэры закончылася свята якое абазначае важную падзею ў жыцці нашае Царквы.

У АДЭЛЯЙДЗЕ РУКАПАЛАЖЭНЬНЕ НОВАГА СЬВЯТАРА

У Адэляйдзе, усё беларускае рэлігійнае і грамадзкае жыццё ёсць засяроджаным пры Царкве Апосталаў Пятра і Паўла. Пачатак Парафіі даў протаерэй Міхаіл Шчурко, хто сваёй напалеглівасцю і ста-

раньнямі сабраў належныя фонды на будову Царквы і Яе пабудавалі. Цяпер можна там бачыць невялікую але прыгожую Царкву ў праваслаўным стылі з месцам для крыжовага абыходу навокал. Ёсць асобна пабудаваная зала для парафіяльных і грамадзкіх імпрэзаў.

28-га сьнежня, 1986 г., многа вернікаў сабралася ў Парафіі Сьв. Апосталаў Пятра і Паўла ў Адэляйдзе, калі туды завітаў Мітрапаліт Ізяслаў і служыў з дыяканам Міхаілам Сьв. Літургію. Як 27-га сьнежня так і 3-га студзеня служылася Вячэрня з 9-ым Часам. 4-га студзеня, 1987 года ў той-жа самай Царкве, на Архірэіскай Сьв. Літургіі ў саслужэнні з а. протапрасвіцерам Аляксандрам Кулакоўскім, дыяканам Міхаілам і прысутнымі святарамі прот. Аляксандрам Зелінскім з Украінскае Праваслаўнае Царквы і прот. Добралюбам Петковічам з Вольнае Сэрбскае Царквы, Мітрапаліт і Першагерах БАПЦ рукапалажыў дыякана Міхаіла Бурноса ў сан Святарскі і назначыў яго Настаяцелем парафіі Сьв. Апосталаў Пятра і Паўла ў Адэляйдзе, Паўдзённай Аўстраліі. Адрозна пасыла Сьв. Літургіі, пры ўдзеле ўсіх прысутных святароў, Мітрапаліт адслужыў Малебен удзячнасці.

На гэтых Багаслужбах было многа харыстых, парафіянаў і гасцей. Хор, пад кіраўніцтвам м. Тамары Сітнік, прыгожа выканаў усе песні Багаслужбаў.

Каб больш урачыста адзначыць і прывітаць рукапалажанага Святара Міхаіла Бурноса, у парафіяльнай залі быў прыгатаваны Сястрыцтвам абед для святарства, парафіянаў і гасцей. Святарства і некаторыя парафіяне ў сваіх кароткіх прамовах віталі новавысвятчанага а. Міхаіла, жадаючы яму поспехаў у яго служэнні Богу і свайму Народу.

Ад часу свайго заснавання, Царква Сьв. Апосталаў Пятра і Паўла мела ўжо чатырох святароў, з якіх ні адзін ужо ня жыве. Імёны іх: Міхаіл Шчурко, Мікола Чычэліс, Георг, і Аўген Сітнік.

НА КАЛЯДЫ ў МЭЛЬБУРНЕ

Нараджэнне Хрыстовае пачалося службай Вялікага Паячэр'я 6-га студзеня ўвечары ў Мельбурне ў парафіі Сьв. Віленскіх Мучнікаў, куды вярнуўся Мітрапаліт Ізяслаў і Настаяцель парафіі а. Аляксандар Кулакоўскі. 7-га студзеня, Нараджэнне Хрыстовае святкавалася ўрачыстай Архірэіскай Сьв. Літургіяй пры ўдзеле поўнае Царквы парафіянаў і гасцей. Святая закончылася ў парафіяльнай залі абедам прыгатаваным Сястрыцтвам і раздаваннем калядных падарункаў заслужаным парафіянам.

НА СУСТРЭЧЫ БЕЛАРУСАЎ АЎСТРАЛІІ

Сустрэча Беларусаў Аўстраліі пачалася 7-га студзеня, 1987 г., а гадз. 3-яй пасыла абеду. Мітрапаліт Ізяслаў вітаў і благаславіў Сустрэчу ды жадаў усім брацц ўдзел у гэтых Сустрэчах у будучыні. Пасля прамоваў хор *Каліна* праспяваў некалькі калядак. 8-га студзеня ўдзельнікі Сустрэчы мелі прыёмнасьць пабыць на канцэрце даным хорам *Каліна* з парафіі Сьв. Віленскіх Мучнікаў у Мэльбурне і моладзь з парафіі Сьв. Апосталаў Пятра і Паўла ў Адэляйдзе. Абедзве групы выступалі з беларускімі народнымі песнямі і танцамі.

Хоць у Сіднэі, у найбольшым горадзе Аўстраліі, магчыма жыве найбольш Беларусаў розных напрамкаў і перакананняў, але таму, што яны там не стварылі парафіі БАПЦ, там цяпер няма беларускіх арганізацый моладзі і таму, на Сустрэчы ў Мэльбурне, Сіднэйцы нічога мастацкага не паказалі. Паміж удзельнікамі Сустрэчы з Сіднэі ня было прадстаўнікоў моладзі. Моладзь там ня толькі не бярэ ўдзелу ў беларускім арганізацыйным жыцці, але ўжо зусім не га-

ворыць мовай сваіх бацькоў. Так як іхныя бацькі ходзяць у расейскія цэрквы, не стварыўшы свае, так і моладзь пайшоў у розныя Аўстралійскія Цэрквы (або нікуды).

Нашым абавязкам ёсць заахвочваць моладзь вучыць сваю мову, свае песні і танцы. У Цэрквах трэба заахвочваць моладзь да сьпеваў у Царкоўных хорах. Мы мусім

думаць аб нашай рэлігійнай і грамадзкай будучыні ў вольным сьвеце. Нашыя парафіі ў Аўстраліі ёсць добрым прыкладам для нас усіх на эміграцыі і нават на Бацькаўшчыне, дзе ўсё беларускае выкідаецца, пачынаючы ад вывучання мовы ў школах.

—Прысутны

Рым Аб «Душахваци» Іасафаце Кунцэвічу

У вуніцкім часопісе "Der Christliche Osten", Нр.5/6, 1986 год, што выдаецца ў Вюрцбургу ў Нямеччыне, на нямецкай мове, паявіўся артыкул пад загалоўкам „Духоўныя крыніцы сьвятога Іасафата Кунцэвіча“. Тут трэба падкрэсьліць слова „сьвятога“ бо Кунцэвіч (1580-1623) быў такі самы „сьвяты“ як Сталін у нашу пару.

З гісторыі ведама, што Іасафат Кунцэвіч быў вуніцкім царкоўна-палітычным дзеячам, праваднік палітыкі жорсткага нацыянальна-рэлігійнага прыгнёту беларускага народу. Выхаваньне атрымаў у віленскіх езуітаў, пад уплывам якіх перайшоў з праваслаўя ў вуніцтва. Быў настаяцелем Быценскага, Жыровіцкага і Віленска-Тройцкага вуніцкіх манастыроў. У 1606 памагаў архіепіскапу В. Ружанскаму граміць праваслаўныя цэрквы і манастыры ў Вільні і сілаю далучаць іх да вуніі. За фанатычны дэспатызм і жорсткасьць праваслаўнымі Беларусамі прызваны *душахватам*. З 1518 году быў вуніцкім архіепіскапам полацкім. Да ягонага „гаспадарства“ належалі гарады: Полацк, Магілёў, Мсьціслаў, Віцебск і Орша.

Пад канец 1618 году Кунцэвіч накіраваўся ў Магілёў, каб закрыць праваслаўныя цэрквы і прымусяць жыхароў гораду прыняць вуніцтва. Магілёўскія мяшчане сустрэлі атрад Кунцэвіча са зброяй у руках. Кунцэвіч паскардзіўся Каралю Зыгмунту III, які жорстка расправіўся з

непакорным горадам: кіраўнікоў паўстаньня супраць вуніі пакаралі сьмерцю, на гараджан наляжылі штрафы, а ўсе праваслаўныя цэрквы перадалі вуніатам. Зброяй прагналі Кунцэвіча і жыхары Оршы.

За пагромы, зьдзекі і масавыя лютыя расправы над праваслаўнымі ў полацкай Епархіі, Беларусы сякерай засяклі Кунцэвіча на сьмерць у ягоным доме ў Віцебску над Дзвіной нібы тады калі *дышахваци* „маліўся“.

Аўтар вышэй ўспомненага артыкулу, С. Сеньк, ёсць гісторыкам у ватыканскім інстытуце ў Рыме і апісвае жыццё Кунцэвіча ў пазытыўным сэнсе, як „мучаніка“, рэлігійнага і „сьвятога“ чалавека, зусім не зьвяртаючы ўвагі на гістарычную праўду. Праўда-ж, пасля другога сусьветнае вайны, як-бы на зьдзек над Беларусамі, Папа рымскі агаласіў Кунцэвіча „сьвятым“ і гэтую пра-Польскую фікцыю ватыканскім гісторыкам цяпер прыходзіцца неяк апраўдваць.

Вельмі шкада, што сёньня, калі нам трэба было-б забывацца і залечваць раны гістарычных зьдзекі ўчыненых у імя рэлігіі, Рым ізноў безпадстаўна выцягвае на верх тую брудную бачынку свае гісторыі ў Беларусі. Не ў такі спосаб пашыраецца супакой і добрая воля сярод народу і не ў такі спосаб Беларусы могуць жыць у згодзе адзін з другім. Як кажуць, гісторыя паўтараецца, і нажалі гэта праўда.

НОВЫЯ ВЫДАНЫІ

• **НА КРЫЖОВАЙ ДАРОЗЕ**, Аўген Калубовіч. Кліўлэнд, 1986. Выданьне аўтара, 253 бачынікі. Гэтыя ўспаміны апісваюць зьяўленьне аўтара ў трох турмах у Беларусі (БССР) і ў трох канцэнтрацыйных лягерах у Савецкім Саюзе ў першай палове 1930-х гадоў. Таксама апісваецца зьнішчэньне Масквою беларускіх сялянаў, беларускай інтэлігенцыі і духавенства. У ўспамінах падаецца шмат фактаў з тага бурлівага пэрыяду беларускай гісторыі, падаюцца даты, мейсцы і праўдзівыя прозьвішчы ўспомненых асобаў. Кнігу вельмі цікава чытаць і вялікая колькасць падаюцца гістарычнага матэрыялу напэўна будзе карыснай будучым гісторыкам.

• **ЦАРКОЎНЫ ПАСЛАНЕЦ**, Паведамленьні Парахвіяльнае Рары Катэдральнага Сабору Сьв. Кірылы Тураўскага ў Брукліне. Нр.2/18(28) за сьнежань, 1986 г. Рэдагуе Сп. Б. Данідюк. Зьмешчаны сьвяточныя вітаньні, парахвіяльныя інфармацыі, жалобная хроніка і інш. Традыцыйна, разам з рассылкай *Пасланца*, просяцца ахвяры на парахвію. З прыемнасьцяй можна паведаміць, што збор ахвяраў ідзе вельмі добра і многія парахвіяне як і не парахвіяне прысылаюць значныя сумы. Парахвіяльная Рада спадзяецца, што хто яшчэ не зляжыў свае ахвяры, прышле яе ў хуткім часе.

• **БЕЛАРУСКАЯ АЎТАКЕФАЛЬНАЯ ПРАВАСЛАЎНАЯ ЦАРКВА BYELORUSSIAN AUTOCERPHALIC ORTHODOX CHURCH**, Выданьне Рады БАПЦ ў Вялікай Брытаніі. Інфармацыйная брашура, 20 бачынак, Брадфард, 1986. Апрацаваў Янка Калбаса. Зьмешчаны: Каляднае Архіпастырскае Пасланьне Мітрапаліта Ізяслава, Першагераха БАПЦ; расклад Багаслужбаў у парафіі сьв. Спаса ў Брадфардзе, у парафіі

Жыровіцкай Божай Маці ў Мачэстары, у парафіі сьв. Мікалая ў Нотынгаме, у парафіі Нараджэння Прасьвятэе Багародзіцы ў Кембрыдж, у парафіі Усіх Сьвятых у Лёндане, і ў парафіі Жыровіцкай Божай Маці ў Бірмінгэме-Вульвэргамптон; рэлігійныя артыкулы ў ангельскай мове; вершы; каляндар на 1987 год; сынісак беларускіх мітрапалітаў і інш.

ПРАБЛЕМА БЕЛАРУСКАЙ МОВЫ ХВАЛЮЕ МНОГІХ У БССР, АЛЕ ЦІ МАСКВА ПАЗВОЛІЦЬ ІМ ПАПРАВІЦЬ СЫТУАЦЫЮ?

Нядаўна ў *Літаратуры і Мастацтве* быў апублікаваны вельмі крытычны артыкул К. Тарасава аб мізэрным стане вывучання беларускай мовы ў школах у БССР. Каментар у ангельскай мове друкаваўся ў „ЧАСЕ“ у папярэднім нумары газэты. Ніжэй друкуецца апісаньне водгукаў на гэты артыкул і на ўсю праблему беларускае мовы ў БССР, узятае з белаастоцкай *HIBY*.

Вялікі чытацкі водгук выклікала пісьмо віцебскага настаўніка Ф. Сіўко „Прашу вызваліць“ і каментарны пісьменьнік К. Тарасава „Закон і вайна закона“, надрукаваныя ў *Літаратуры і Мастацтве*. У гэтых публікацыях былі ўзяты пытаньні вывучэння беларускай мовы ў агульнаадукацыйных школах БССР. Аўтары артыкулаў, які чытачы (разгарнулася шырокая і хваляючая дыскусія), крытычна ацанілі сытуацыю ў гэтай галіне, паказалі яе выток, унеслі канкрэтныя прапановы, якім чынам можна пераадолець хібы ў беларускай асьвеце, палепшыць умовы далейшага разьвіцця нацыянальнай культуры. Быў апублікаваны таксама адказ Міністэрства асьветы БССР, з якога, як адзначае *ЛіМ*, вынікае, што ніякіх асаблівых праблем увогуле не існуе, ніякіх асаблівых захадаў з боку міністэрства не патрабуюцца. Заканчваючы дыскусію, рэдакцыя піша: „Спадзяёмся, што меркаваньні чытачоў будуць уважліва, па-дзелавому, у духу часу, разгледжаны кіраўнікамі нашай асьветы, а таксама Міністэрствам вышэйшай і сярэдняй адукацыі, Міністэрствам культуры і некаторымі іншымі ведамамі“.

ГАДАНЬНІ АБ БУДУЧЫМ І ПРАРОЦТВЫ НОСТРАДАМУСА

З даўных часоў моладзь на Беларусі праводзіла на калядных і новагодніх дні на вясёлых вечарынках з варажбамі і прадказваннямі будучыні аб жадамым мужу або жонцы. Дзяўчаты і хлопцы варажылі самымі рознымі спосабамі да свята Крашчэньня.

Дый і сёння многія людзі ў сьвяточныя дні перад новым годам стараюцца заглянуць у будучае з ягонымі і чакаючымі нас здарэньнямі.

У наш трывожны час шматлікія задумоўваюцца аб надыходзячым незадоўга XXI стагодзьдзі і што яно нам прынясе.

Некаторыя напамінаюць аб прароцтвах выказаных выдатным прадбачальнікам Нострадамусам, жыўшым у 16-ым веку ў Францыі.

Маці Нострадамуса была каталічкай, а бацька, Якаў Іссахар, жыдамі. Пад уплывам жонкі, ён аднак перайшоў таксама на каталіцтва. У іх нарадзіўся ў сьнежні 1503 году сын Мішэль. Да таго часу Якаў Іссахар прыняў лацінскае прозьвішча Нострадамус (у чэсьці Багародзіцы), якое перайшло і да сына.

Скончыўшы ўнівэрсытэцкія студыі, Мішэль Нострадамус зацікавіўся пісаньнем нарысаў па астраноміі і ў 1555 годзе з пад яго пяра зьявіліся, як ён іх назваў, „цэнтурый“, г.зн. „стагодзьдзі“ з апісаньнем здарэньняў надыходзячых вякоў.

Нострадамус выдаў усяго дваццаць „цэнтурый“ у якіх дакладна прадказаў выпадкі бліжэйшых гадоў і прадказвае далёкае будучае. Між іншым, ён зусім дакладна прадказаў і дату свае сьмерці — 2 ліпеня 1566 году.

Напісаныя на старафранцузкай мове, „цэнтурый“ Нострадамуса патрабавалі перакладу на сучасную французскую мову. Адным з вядомых перакладчыкаў і тлумачоў быў Др. Н. Цэнтурый (псеўдонім), хто выдаў у 1953 годзе ў Заходнім Бэрліне свой пераклад „цэнтурый“ дзе зьмешчаны прадказаньні Нострадамуса пра Расею пачынаючы з 1917 году.

Вытлумачаць і камэнтаваць прадказаньні Нострадамуса прыходзіцца дзеля таго, што ён вельмі часта карыстаўся ў сваіх „цэнтурый“ алегорыямі, за якімі хаваліся запраўдныя імёны гістарычных асобаў і назвы дзяржаваў. Так, напрыклад, гаворачы аб вялікай будучай дзяржаве Паўночнае Амэрыкі, Нострадамус назваў яе *Вялікім Нептунам* па імені бога мораў і акіянаў.

Варочаючыся да прадказаньняў адносна Расеі, вось як Нострадамус апісвае (у 6-ым „цэнтурый“) рэвалюцыю 1917 году: „Чутны песьні і галасы, мольбы славянскага народу калі князёў і арыстакратаў кідаюць у турмы, а народ слухае дурняў і лгачоў, ды прымае іхнія словы за боскае адкрыцьцё“. Прадбачыў Нострадамус і зьяўленьне Сталіна, назваў яго „вождзем“ і „генаралісімусам“ Арменіі і галавой „чырвонае партыі“.

Прадбачыў Нострадамус і здарэньні Другое Сусьветнае вайны, назваўшы Гітлера „карычнявым бяздумцам“, а Мусалініа ён проста называе словам „дучэ“. У першай сусьветнай вайне ён прадбачыў перамогу Антанты на чале з „Вялікім Нептунам“, г.зн. са Злучанымі Штатамі Амэрыкі.

Нострадамус прадбачае і ісламскую агрэсію у выніку якой адбудзецца сутычка арабскага сьвету з Эўропай. Апошняя высуне супраць агрэсара армію на чале з французкім палкаводцам, якога Нострадамус называе *Анры Шчасьлівы*. У

гэтай вайне па баку арабаў мае прыняць удзел і „славянскі народ“ (трэба разумець Савецкі Саюз), але перамога застанецца за Эўропай.

У 1990 годзе з пераможным заканчэньнем вайны ўпадзе ўлада „чырвонае партыі“ і ў Расеі наступіць вызваленьне.

XXI стагодзьдзе Нострадамус малюе як эпоху ўсеагульнага супакою. Анры Шчасьлівы станеца „прэзыдэнтам Аб’яднанае Эўропы“, але пасля ягонае сьмерці зноў пачнуцца ўсякія беды, ваенныя сутычкі і тэрор.

У канцовых прадбачаньнях Нострадамуса пішацца, што да 3970 году адбудзецца каласальны прарэс чалавечых ведаў і магчымасьцяў і канчальная перамога над усякімі бедамі і хваробамі наблізіць чалавека да бязсьмяротнасьці.

Студэнты Нострадамуса таксама кажуць, што ён прадказаў атамную эру, радыяцыю, зьнішчэньне Гірасымы і Нагасакі ў часе Другое Сусьветнае вайны, рэвалюцыю ў Іране і зьяўленьне Аятолы, вайну ў паветры (самалёты) і нават палёт чалавека на месцы. І ўсё гэта Нострадамус пісаў больш як 400 гадоў таму назад, падаючы даты, месцы і імёны. Нават скептыку цяжка быць няўзрушанаму дакладнасьці ягоных прадказаньняў. ☆

ПІНІЯ:

Аб Беларускам Вуніятве

Што беларускае вуніятва бязспрэчны факт. Мы маем лідара беларускага вуніятва ў асобе А. Надсана ды і яшчэ можа адну ці дзьве асобы нам няведамыя, а можа і нікога больш ужо не засталася ў жывых. На Бацькаўшчыне таксама няма вуніятаў. У чым тады справа?

Здавалася б, нашто іх(яго) чапаць? Хай-бы а. Надсан спакойна з нашымі найлепшымі пажаданьнямі працаваў у той бібліятэцы ў Лёндане, хай-бы ён езьдзіў куды хоча і калі хоча, рабіў што хоча і нават хай-бы ад часу да часу памаліўся калі помнікі беларускіх герояў на могілках у Іст Брунсвіку ды і на сустрэчах. Якая можа быць розьніца? Ён нікога не перацягне на вуніятва і як да Беларусі і навукоўца, мы павінны да яго добра адносіцца.

Лёгіка вядзе да такога разважаньня і здаецца цяжка пад яго падкапацца. Але тут ёсьць іншая справа, палітычная, створаная ня тым бязсільным вуніятцам (адной асобай), але іншымі людзьмі, каталікамі і праваслаўнымі ў розных адцэннях значэньня гэтага слова, якія выкарыстоўваюць вуніятва для сваіх асабістых амбіцыяў і ў замену даюць паклон вуніятве.

Цэнтральнае месца ў гэтым аргумэнце належыць парафіям БАПЦ пры якіх адбываецца амаль усе нашае грамадзкае жыцьцё ў вольным сьвеце і таму, той хто кантралюе парафію можа паказаць сябе „дзеячам“. У Амэрыцы, перад уладай Мітрапаліта Андрэя, парафіямі кіраваў не Першагерах які жыў у Аўстраліі і ня столькі Арх. Васіль у Нью Ёрку, як парафіяльныя рады і сьвецкая арганізацыя БАЗА да якой належала шмат каталікоў. У той час, некаторыя парафіі нават не называліся парафіямі а ў першую чаргу *грамадзкімі цэнтрамі*. Пры Мітрапаліце Андрэі кантроль над парафіямі перайшла герахіі,

3 Новым Годам, Землякі

*Час вайны ліхі, пракляты,
Гнаў ён нас на ўсе бакі,
Пакідалі сем’і, хаты,
Беларусы, землякі.*

*Па ўсім сьвеце расплыліся,
Быццам тыя маракі,
Ды за працу ўзяліся
Нашы людзі, землякі.*

*Хто як мог так працаваў,
Каб купіць дамок які,
Многа поту пралівалі
З кожным годам, землякі.*

*Ўсяк жылі, не наракалі
На свой дзіўны лёс такі,
Толькі ціха ўспаміналі
Дом свой родны, землякі.*

*Дзейныя яшчэ працуюць,
Хоць пажылыя гадкі,
Беларусь рэпрэзэнтуюць
На чужыне, землякі.*

*Чужына нас прытуліла,
Дзе жывём быццам вякі,
Часам сумна, часам міла, —
Так жывуць вось землякі.*

*Дык жывіце ўсе ў згодзе,
Як сапраўдныя дружбакі,
Скажу Вам тут пры нагодзе:
З Новым Годам, Землякі!*

Ю. В-скі.

• **СЛУЖБА ЗА ПАМЁРШЫХ [Малая паніхіда]**. На беларускай мове. Машынапіснае выданьне беларускай вуніяткай царквы Сьвятых Апосталаў Пятра і Паўла ў Лёндане, 1986 г. Сшыток нядаўна паявіўся ў Нью Ёрку. Праваслаўныя знаўцы кажуць, што тым перакладам амаль немагчыма карыстацца ў службе. ☆

быў важнейшы. Трэба тут дадаваць, што сытуацыя была папраўлена на пачатку студзеня 1987 году, на Сустрэчы Беларусаў ў Мэльбурне, Аўстраліі, якую Яго Высокапрэсьвяшчэства Мітрапаліт Ізяслаў адчыніў малітвай.

Да ўсяго гэтага, правідловае захаваньне а. Надсана, як лідара беларускага вуніятва, мелася б быць не раздзьмухваць агні непарадкаў, а катэгарычна адмовіцца ад супрацоўніцтва з усімі тымі, што прабуюць развальваць БАПЦ, г.зн., не гасьціць у адшчэпнікаў, не быць на іхніх імпрэзах і не даваць ім духовае падтрымкі. Нэйтральнасьць з ягонага боку не вымагае ігнараньні адносінаў паміж адшчэпнікамі і легітымнымі ўладамі БАПЦ, але вымагае карыстаньня ягонага розуму. Пры гэтым разумеюцца, што а. Надсан ня ёсьць такі наўмыс каб думаць, што вуніятка можа ўзбагаціцца з непарадкаў сярод праваслаўных.

*) У грэцкай або расейскай царкоўнай юрысдыкцыі Беларусы ніколі ня мелі такой свабоды і там яны верна служаць свайму царкоўнаму, хоць чужому, кіраўніцтву.

The Byelorussian Times

USPS 345—170

9—06 Parsons Blvd.

Flushing, N.Y. 11357, U.S.A.

A Byelorussian newspaper published bimonthly in January, March, May, July, September and November.

Dr. Roger Horoshko, Publisher

Annual subscription \$8.00

U.S. currency only

From outside of the U.S.A. payment must be made by an international money order drawn on a U.S. bank or by a postal money order payable by the U.S. Post Office. For air mail to Europe add \$4.00 or \$6.00 to Australia.

POSTMASTER:

Send address changes to the

BYELORUSSIAN TIMES

Post Office Box 141

Whitestone, N.Y. 11357

SECOND CLASS POSTAGE PAID AT FLUSHING, N.Y. 11355

ЧАС

Двумоўная Беларуская Газэта

Др. Р. Гарошка, выдавец

Выходзіць 6 разоў на год у студзені, сакавіку, травні, ліпені, верасьні ў лістападзе.

Падпіска за 6 нумароў газэты (гадавая) каштуе \$8 дאלараў у Амэрыцы. З іншых краінаў грошы павінны быць перасланыя ў амэрыканскіх дאלарах банкавым або паштовым грашовым пераказам.

Лёгкая перасылка каштуе дадаткова: \$6 да Аўстраліі і \$4 да краінаў Эўропы.

Плачучая Ікона

(працяг з 1-й бачынікі)

насьці.

Царква Сьв. Мікалая наняла дадатковы пэрсанал, каб паломнікі маглі далучыцца да цуду праз увесь час. Сотні праваслаўных вернікаў прыяжджаюць да царквы з шматлікіх замежных краінаў. Каталічка Элеанора Далласант, ужо чатыры разы наведваўшы праваслаўную царкву, заявіла: „Я не праваслаўная, але цьвёрда перакананая аб існаваньні цудаў. Дзева Марыя аплаквае наш няўладжаны сьвет“. „Гэта наўная адзнака жыцьцёвасьці нашае царквы“, — заявіў адзін з парахвіянаў царквы Сьв. Мікалая.

Шматлікія паломнікі лічаць сымбалічным, што Дзева Марыя выбрала скромную царкву для зьяўленьня цуду. „Гэта ня першае здарэньне плачучае іконы ў практыцы праваслаўнае царквы, — заявіў а. Куфос, — некаторыя іконы зьлівалі сьлёзы некалькі дзён, іншыя — месяцамі“.

ВЫПІСВАЙЦЕ Й ПАШЫРАЙЦЕ АНГЕЛЬСКА—БЕЛАРУСКУЮ ГАЗЭТУ «БЕЛАРУСКІ ЧАС»